

Folkekirken's Kirkemusikskoler

Klokkenistuddannelse

Studie- og eksamensplan

1999-ordningen

Løgumkloster Kirkemusikskole

Revideret dec. 2005

INDHOLDSFORTEGNELSE

Oversigt over uddannelsesforløb, fag og timetal	4
Plancher	5
Grundkursus	
Optagelsesprøve og studieplan.....	6
Klokkenistuddannelsen (KI)	
Optagelsesprøve	7
Modul 1: Studieplan	9
Eksamenskrav	9
Modul 2: Studieplan	10
Eksamenskrav	10
Diplomklokkenistuddannelsen (DKI)	
Optagelsesprøve	12
Modul 1: Studieplan	12
Eksamenskrav	12
Modul 2: Studieplan	13
Eksamenskrav	13
Modul 3: Studieplan	14
Eksamenskrav	14
Solistklasse	15
Særlige kurser	16
Eksamensordning	
1. Repertoirelister, valg af eksaminationsform, indlevering af værker/opgaver til bedømmelse	17
2. Udfærdigelse, godkendelse og udvælgelse af eksamensopgaver	17
3. De enkelte prøvers varighed	18
4. Censorordning	19
5. Karaktergivning	20
6. Udstedelse af beviser	21
7. Dispensation, reeksamination, forældelsesfrist, sygeeksamen	22
8. Privatister	23
9. Generelle ordninger	23
10. Klageadgang	24
11. Ikrafttrædelse	26

KLOKKENISTUDDANNELSEN

Oversigt over

- uddannelsesforløb
- optagelsesprøver
- fagindhold
- eksamenskrav
- timetal

med henblik på aflæggelse af

Klokkenisteksamen

Diplomklokkenisteksamen

Debutkoncert (efter afsluttet solistklasse)

Uddannelserne er opbygget af 1-årige moduler (for solistklassens vedkommende dog 1 1/2 år). Hvert modul afsluttes med en prøveaflæggelse, der samtidig fungerer som optagelsesprøve til det efterfølgende modul.

Anvendte forkortelser:

KI: klokkenistuddannelse/Klokkenisteksamen

DKI: diplomklokkenistuddannelse/Diplomklokkenisteksamen

De anførte timetal forudsætter for holdfagernes vedkommende holdstørrelser på 2 deltagere.

Timetallet kan ved mindre eller større hold reduceres eller forøges.

Klokkenistuddannelsen – oversigtsplanche

(s) angiver soloundervisning, (h) angiver holdundervisning .

På plancherne er hovedfag anført med fed skrift; øvrige fag er bifag.

Kl-Grundkursus	Musikalsk test		Tidmetat: 36
	Klokkespilspraktik	18 t. (s)	
	Teori/klaver/hørelære	18 t. (h)	
Optagelse til Kl-uddannelsen			
Kl modul 1	Klokkespilspraktik	18 t. (s)	Tidmetat: 54
	Ritornelkodning	9 t. (h)	
	Ritornelkomposition	9 t. (h)	
	Campanologi og klokkespilskundskab	18 t. (h)	
Kl modul 2	Klokkespilspraktik	36 t. (s)	Tidmetat: 63
	Arrangement og komposition	18 t. (s)	
	Campanologi og klokkespilskundskab	9 t. (h)	
KLOKKENISTEKSAMEN			
Optagelsesprøve = klokkenisteksamen			
DKl modul 1	Klokkespilspraktik	36 t. (s)	Tidmetat: 72
	Arrangement og komposition	18 t. (s)	
	Campanologi	18 t. (h)	
DKl modul 2	Klokkespilspraktik	36 t. (s)	Tidmetat: 54
	Campanologi	18 t. (h)	
DKl modul 3	Klokkespilspraktik	36 t. (s)	Tidmetat: 54
	Programlægning/repertoirekundskab	18 t. (h)	
DIPLOMKLOKKENISTEKSAMEN			
	Solistklasse		
	Klokkespilspraktik	27 t. (s)	

Efteruddannelse

Efteruddannelse tilbydes i form af årskurser, semesterkurser og/eller punkt-kurser.

Efteruddannelse kan bevilges i op til 3 år.

Grundkursus

Optagelse kan ske på **grundkursus** (eksamensfrit) eller direkte på **eksamenslinien** (klokkenistuddannelse eller diplomklokkenistuddannelse)

Et eksamensfrit år kan tildeles mellem de enkelte moduler på eksamenslinien.

GRUNDKURSUS

Grundkursus (eksamensfrit) henvender sig til uddannede musikere, som ønsker at kvalificere sig i faget klokkespilspraktik forud for optagelse på klokkenistuddannelsen. Grundkursus kan endvidere søges med henblik på at opnå forudsætninger for optagelse på klokkenistuddannelsen i såvel klokkespilspraktik som i bifag (teori, klaver og hørelære).

OPTAGELSESPRØVE

Der foretages en musikalsk test til dokumentation af musikalske evner. Desuden demonstrerer den optagelsessøgende instrumentale færdigheder, f.eks. i klaverspil.

STUDIEPLAN

Klokkespilspraktik:	18 t. (s)
Bifag (teori/klaver/hørelære):	18 t. (h/2 deltagere)
Samlet årligt timetal:	36 t.

Efter grundkursus (1-2 år) kan enten søges optagelse på **Kl modul 1** eller fortsættes i et eksamensfrit forløb på **fortsættelseskursus** (max. 3 år).

KLOKKENISTUDDANNELSEN

Eksamenslinien er tilrettelagt i henholdvis 2 og 3 moduler, hvert af ét års varighed. **Klokkenisteksamen** opnås efter 2 år, **Diplomklokkenisteksamen** efter yderligere 3 år.

Optagelse på eksamenslinien sker på baggrund af bestået optagelsesprøve. For kandidater med Kirkemusikalsk Diplomeksamen, Præliminær Organisteksamen eller hertil svarende uddannelse kan prøven finde sted efter nogle måneders undervisning.

Undervisningen i Klokkespilspædagogik kan henlægges til forskellige klokkespil i landet. Uddannelsen omfatter endvidere deltagelse i ekskursioner.

OPTAGELSESPRØVE til KI MODUL 1

KLOKKESPILSPRAKTIK

Fremførelse af én eller flere kompositioner efter eget valg.

TEORI

4-stemmig harmonisering af en salmemelodi (2 perioder; modulation forekommer).

Skriftlig prøve - 2 timer.

KLAVER

- en selvvalgt polyfon komposition af vanskelighedsgrad som J.S. Bach: 2-stemmige inventioner.
- en selvvalgt komposition af vanskelighedsgrad som L. van Beethoven: Sonatine i F-dur, 1. sats (Sonatinen Vorstufe, nr. 8, Universal Edition nr. 3778) eller F. Chopin: Mazurka, op. 7 nr. 2 (Chopin: Mazurken, Henle Verlag).
- en selvvalgt 4-stemmig koral (2 vers).
- en 4-stemmig koral prima vista (2 vers).

HØRELÆRE

Skriftlig prøve i elementær teoretisk viden ud fra forelagte node-eksempler (30 min.):

- bestemmelse af intervaller.
- bestemmelse af treklange (dur, mol, formindskede, forstørrede - i grundform og omvendinger).
- akkorderne i en 4-stemmig sats positions- og funktionsbestemmes (vanskelighedsgrad som Den danske Koralbog nr. 28: Bryd frem, mit hjertes trang at lindre).

- d. toneartsbestemmelse af et modulerende melodiforløb (modulerende til f.eks. D, Tp eller Sp).

Mundtlig prøve

Høreprøve:

- a. bestemmelse af forespillede intervaller.
- b. bestemmelse af treklange (dur, mol, formindskede og forstørrede - i grundform og omvendinger).
- c. bestemmelse af dominantseptimakkorder (i grundform og omvendinger).
- d. funktionsbestemmelse af akkorderne i et forespillet, kortere harmoniforløb (f.eks. en udvidet kadence).

Prima vista-sang:

Prima vista-sang af en melodi af vanskelighedsgrad som Den danske Koralbog nr. 19: Amen, siger nu tilsammen, eller nr. 386: Sorig og glæde de vandre til hobe.

Rytmelæsning:

Prima vista-udførelse af rytmeopgave noteret på 1- eller 5-liniet system, der siges med ledsagende taktering eller banket grundrytme.

Følgende taktarter kan forekomme:

med fjerdedel som tælle tid: 2/4, 3/4, 4/4, 6/4,

med punkteret fjerdedel som tælle tid: 3/8, 6/8,

med ottendedel som tælle tid: 3/8, 4/8, 6/8,

med halvnode som tælle tid: 2/2, 3/2, 4/2,

med punkteret halvnode som tælle tid: 3/4, 6/4.

Vanskelighedsgrad som Claus Jørgensen: Noder Rytmer og Toner (Wilhelm Hansen) afsnit B 1-12.

Prøverne i teori, klaver og hørelære bortfalder for optagelsessøgende, som har bestået Præliminær Organisteksamen og/eller Kirkemusikalsk Diplomeksamen.

STUDIEPLAN KI MODUL 1

Klokkespilspraktik:	18 t. (s)
Ritornelkomposition	9 t. (h/2 deltagere)
Ritornelkodning:	9 t. (h/2 deltagere)
Campanologi	
og Klokkespilskundskab:	18 t. (h/2 deltagere)
Samlet årligt timetal:	54 t.

EKSAMEN KI MODUL 1

KLOKKESPILSPRAKTIK

Et koncertprogram (varighed: 12-15 min.) bestående af mindst to, stilistisk forskellige værker.

Kirkemusikskolen indhenter forud for prøven oplysninger om programmet.

RITORNELKOMPOSITION

Der udarbejdes to ritorneller over opgivet melodimateriale. Satsene udarbejdes for et nærmere defineret antal klokker.

Til løsning af opgaverne stilles klaver til rådighed.

Skriftlig prøve - 4 timer.

RITORNELKODNING

De ved prøven i ritornelkomposition udarbejdede ritorneller kodes. Eksaminanden vælger i samråd med læreren i faget type af båndspilleværk eller EDB-kodningsprogram.

Kirkemusikskolen indhenter forud for prøven oplysning om den valgte type.

Skriftlig prøve - 4 timer.

STUDIEPLAN KI MODUL 2

Klokkespilspraktik:	36 t. (s)
Arrangement og Komposition:	18 t. (s)
Campanologi og Klokkespilskundskab:	9 t. (h/2 deltagere)
Samlet årligt timetal:	63 t.

EKSAMEN KI MODUL 2

KLOKKESPILSPRAKTIK

Et koncertprogram (varighed: mindst 20 min.) bestående af stilistisk forskellige værker.

Kirkemusikskolen indhenter forud for prøven oplysninger om programmet.

CAMPANOLOGI OG KLOKKESPILSKUNDSKAB

Besvarelse af spørgsmål vedrørende klokkehistorie, klokkestøbning, armatur, reparationsprincipper, akustik, partialtonemåling, automatisering.

Endvidere besvarelse af spørgsmål vedrørende klokkespillets historie, nationale klokkespilstyper, klokkespils-disposition samt afhjælpning af funktionsfejl.

Skriftlig prøve - 6 timer.

Prøven kan evt. afvikles i løbet af undervisningsåret.

ARRANGEMENT OG KOMPOSITION

Udarbejdelse af en harmoniseret introduktion over opgivet melodimateriale samt en variationsrække over samme, omfattende mindst tre variationssatser for koncertklokkespil.

*Til løsning af opgaven stilles klaver og øveklaviatur til rådighed.
Skriftlig prøve - 5 timer.*

Herudover indleveres 2 arrangementer, udarbejdet i årets løb, til censorernes bedømmelse.

I forbindelse med Klokkenisteksamen foreligger muligheden for kun at aflægge prøve i Klokkespilspraktik. I så fald udstedes et praktik-bevis. Prøven kan senere suppleres med aflæggelse af prøve i øvrige fag. Samme mulighed foreligger for privatister.

DIPLOMKLOKKENISTUDDANNELSEN (DKI)

Optagelse på diplomklokkenistuddannelsen forudsætter bestået Klokkenisteksamen. Alle prøvafag skal være bestået, hovedfaget Klokkespilspraktik med mindst karakteren 8.

Undervisningen i Klokkespilspraktik kan henlægges til forskellige klokkespil i landet. Uddannelsen omfatter endvidere deltagelse i ekskursioner.

STUDIEPLAN DKI MODUL 1

Klokkespilspraktik: *)	36 t. (s)
Komposition og arrangement:	18 t. (s)
Campanologi:	18 t. (h/2 deltagere)
Samlet årligt timetal:	72 t.

*) I faget klokkespilspraktik indgår, udover koncertspil, improvisation og prima vista-harmonisering.

EKSAMEN DKI MODUL 1

KLOKKESPILSPRAKTIK

Et koncertprogram (varighed: 20. min.) bestående af mindst tre, stilistisk forskellige værker.

Kirkemusikskolen indhenter forud for prøven oplysninger om programmet.

ARRANGEMENT

Til censorernes bedømmelse forelægges mindst 5 arrangementer af f.eks. klassisk klaver-, stryger-, blæser- eller orkestermusik, som skal demonstrere godt kendskab til de særlige krav, som klokkespillet stiller. Herudover forelægges mindst 1 arrangement for enten firehændigt koncertklokkespil eller koncertklokkespil i kombination med soloinstrument(er) eller vokal- eller instrumentalsensemble.

KOMPOSITION

Til censorernes bedømmelse forelægges mindst ét sammenhængende originalværk for koncertklokkespil (varighed: mindst 5 min.). Kompositionen kan f.eks. være i flere satser, suite- eller sonateform.

STUDIEPLAN DKI MODUL 2

Klokkespilspraktik: *)	36 t. (s)
Campanologi:	18 t. (h/2 deltagere)
Samlet årligt timetal:	54 t.

*) I faget klokkespilspraktik indgår, udover koncertspil, improvisation og prima vista-harmonisering.

EKSAMEN DKI MODUL 2

KLOKKESPILSPRAKTIK

Et koncertprogram (varighed: 30 min.) bestående af mindst 4, stilistisk forskellige værker.

Kirkemusikskolen indhenter forud for prøven oplysninger om programmet.

CAMPANOLOGI

Til censorernes bedømmelse forelægges en skriftlig opgave over et selvvalgt emne inden for den skandinaviske klokkehistorie. Opgaven skal dokumentere en ny synsvinkel på emnet. Opgaven kan udformes som en artikel til Acta Campanologica eller et andet campanologisk tidsskrift.

STUDIEPLAN DKI MODUL 3

Klokkespilspraktik:*)	36 t. (s)
Programlægning og repertoirekundskab:	18 t. (h/2 deltagere)
Samlet årligt timetal:	54 t.

*) I faget klokkespil indgår, udover koncertspil, improvisation og prima vista-harmonisering.

EKSAMEN DKI MODUL 3

KLOKKESPILSPRAKTIK

- En klokkespilskoncert (varighed: 60 min.), sammensat af*
- originalkompositioner af omfang og vanskelighedsgrad som det under faget programlægning og repertoirekundskab nævnte pensum.
  - en bunden opgave, som tilstilles 1 måned før eksamen.

Kirkemusikskolen indhenter forud for prøven oplysninger om programmet under pkt. a.

Eksaminanden fremfører desuden prima-vista harmonisering af en melodi fra Den danske Koralbog eller Folkehøjskolens Melodibog. I prøven kan - efter eksaminandens eget valg - indgå improvisation over et opgivet tema.

PROGRAMLÆGNING OG REPERTOIREKUNDSKAB

Til censorernes bedømmelse forelægges 10 programmer (2 programmer à 30 min., 3 programmer à 45 min. og 5 programmer à 60 min. varighed), som viser indgående kendskab til alle typer klokkespilsopførelse, dvs. koncerter, i forbindelse med gudstjenester, mærkedage mv.

Repertoiret skal omfatte mindst 20 væsentlige originalkompositioner for klokkespil, repræsenterende værker fra alle perioder og lande, af en vanskelighedsgrad som f. eks. Henk Badings: Suite nr. III, B.J. Franssen: Paganini Variationer, eller udvalgte værker fra R.H. Johnson: A Carillon for the Liturgical Year.

SOLISTKLASSEN

Såfremt mindst karakteren 10 i Klokkespilspraktik opnås ved Diplomklokkenisteksamen og hermed udmærkelsen "Maître Carillonneur", kan solistklasse evt. tildeles af de ved diplomklokkenisteksamen medvirkende censorer.

Varighed: 1 1/2 år

Studieplan: Klokkespilspraktik: 27 t. (soloundervisning)

En del af undervisningen kan, såfremt det er praktisk gennemførligt, foregå ved én af de øvrige tre europæiske klokkenistskoler.

Solistklassen afsluttes med debutkoncert.

SÆRLIGE KURSER

I tilknytning til klokkenistuddannelsen kan efter behov arrangeres følgende særlige kurser:

Kursus i Ritornelkodning:

Indføring i kursisternes aktuelle kodesystem. Kurset henvender sig specielt til klokkenister med tjenesteforpligtelse ved urspil og klokkespil med pianoklaviatur.

Ringerkursus:

Indføring i klokkekundskab, campanologi, ringeskikke, manuel ringepraktik, kimning, klemten (bedeslag), afhjælpning af funktionsfejl mv.

Sommerkursus:

Kursus i klokkespilspraktik og ritornelkodning. Kurset henvender sig til praktiserende klokkenister uden afsluttende eksamen fra en klokkenistskole.

Kurset afvikles normalt parallelt med mesterkursus.

Mesterkursus:

Kursus i klokkespilspraktik på højeste niveau. Kurset kan foruden individuel undervisning i klokkespil omfatte foredrag, videoforevisninger om klokker og klokkespil, koncerter samt indføring i ny litteratur for klokkespil.

Kurset henvender sig til klokkenister med diplomeksamen fra én af de europæiske klokkenistskoler, med færdigheder på tilsvarende niveau, samt til studerende på videregående niveau ved én af de europæiske klokkenistskoler.

Campanologiske studiekredse og foredragsvirksomhed:

Der kan arrangeres foredragsaftener og studiekredse for at udbygge interessen for klokker og klokkespil blandt lægfolk, f.eks. menighedsrådsmedlemmer.

Kursus i ledelse af håndklokkeensemble:

Indføring i ledelse af håndklokkeensemble. Kurset kan afvikles sideløbende med mesterkursus i klokkespil eller som fortløbende undervisning igennem et helt undervisningsår.

Kursus i "changeringing":

Indføring i den engelske ringetradition "changeringing" (vekselringning). Kurset kan afvikles sideløbende med mesterkursus i klokkespil.

Sprogkursus i Hollandsk:

Da en væsentlig del af den campanologiske litteratur kun er tilgængelig på hollandsk, kan der arrangeres kurser i dette sprog, normalt som supplement til undervisningen på eksamenslinien.

EKSAMENSORDNING

1. Repertoirelister, valg af eksaminationsform, indlevering af værker/opgaver til bedømmelse

Eksaminanden skal i en række tilfælde indgive repertoirelister, værker og opgaver samt meddele foretrukken eksaminationsform.

Skolen fremsender til udfyldning de fornødne repertoirelister og spørgeskemaer - med angivelse af frist for tilbagesendelse.

Der skal indgives repertoirelister/afklares spørgsmål i følgende tilfælde:

- KI modul 1: - selvvalgt program vedrørende klokkespilspraktik
- oplysning om valgt codesystem vedrørende ritornelkodning
- KI modul 2: - selvvalgt program vedrørende klokkespilspraktik
- 2 værker vedrørende arrangement & komposition
- DKI modul 1: - selvvalgt program vedrørende klokkespilspraktik
- 1 værk vedrørende komposition
- 6 værker vedrørende transskription og arrangement
- DKI modul 2: - selvvalgt program vedrørende klokkespilspraktik
- skriftlig opgave vedrørende campanologi
- DKI modul 3: - selvvalgt program vedrørende klokkespilspraktik
- foretrukken eksaminationsform (improvisation) vedrørende klokkespilspraktik
- 10 programmer vedr. programlægning og repertoirekundskab

2. Udfærdigelse, godkendelse og udvælgelse af eksamensopgaver

Opgaver til brug ved prøver i teori og hørelære samt prima vista-koral (klaver) udfærdiges af skolen.

Opgaver i ritornelkomposition, ritornelkodning, campanologi og klokkespilskundskab, arrangement og komposition samt bunden opgave i forbindelse med diplomklokkenisteksamen udfærdiges af læreren i faget.

Opgaver og eksamensspørgsmål til brug ved prøver med eksternt censur skal godkendes af censor.

3. De enkelte prøvers varighed

Fag	Maksimal eksaminationstid:	Votering:
KI modul 1		
klokkespilspraktik	15 min.	15 min.
ritornelkomposition (skriftlig prøve)	4 timer	} 45 min.
ritornelkodning (skriftlig prøve)	4 timer	
KI modul 2		
klokkespilspraktik	20 min.	15 min.
campanologi/klokkespilskundskab	6 timer	45 min.
arrangement/komposition (skriftlig prøve)	4 timer	30 min.
DKI modul 1		
klokkespilspraktik	20 min.	15 min.
arrangement og komposition	årsopgave	4 timer
DKI modul 2		
klokkespilspraktik	30 min.	15 min.
campanologi	årsopgave	1,5 time
DKI modul 3		
klokkespilspraktik	1 time	15 min.
programlægning	årsopgave	45 min.